

CORIN BRAGA – MASTER OF PUPPETS

Natașa MAXIM¹

natasamxm@yahoo.com

ABSTRACT: This paper presents the last novel of Corin Braga, a novel which must be read from a cubist perspective. His book of fiction overcomes the aesthetics delirium, surrealism and fall of another incident, alternative methods of healing, communication, channeling, a complex state of consciousness of shamanism. Corin Braga's novel seems to be related to Bulgakov's point of view, a parable against desacralization of the world, a man wandering and finding answers in less dogmatized spaces/worlds.

KEYWORDS: fiction, imagination, cubist perspective, therapy

Biografism, aluzii ezoterice, religioase, livrești la romanul lui Lewis Carroll, la Maestrul și Margareta sau Adam și Eva prin teoria sufletelor pereche, la creații eliadești prin motivul ascensorului din curtea bunicii care te transportă în altă dimensiune, motivul amneziei, al străinului în propria viață, al inadaptatului, absurdul existenței kafkiene, eroii dostoevskieni lipsiți de instanță superioară, vinovatul fără vină și jocul de-a demiurgul formează din Luiza Textoris, cel mai recent roman al lui Corin Braga, o scriere-figură care necesită o lectură cubistă, unde toate perspectivele trebuie luate în calcul.

„Nu era o fată frumoasă, băieții nu-i făcuseră niciodată avansuri, avea un chip de debilă mintal. Colega ei se mutase și ea rămăsese singură în bancă și privea clasa din înălțimea unui turn inabordabil”. Fragilă și neajutorată, Luiza are impresia că viața nu merită trăită, că nu aparține acestei lumi, e o extraterestră cu ochi exoftalmici, nasul cârn, părul lung și negru, cu urechi de elf și propriul roman familial: „nu știi de ce m-ați înfiat”. Firul Ariadnei sau privirea albastră a lui Fulviu o scoate din labirintul banalului. Cu aerul unui yoghin relaxat, căzut în el, cu un chip de gelatină, o față căreia nu-i poți cuprinde esența, nu-și propune să o psihanalizeze, demers care accentuează obsesia de sine, dar e singurul care vede în comportamentul Luizei o traumă produsă de mamă. Fulviu gurul, pustnicul, „maestrul” îi oferă Luizei un refugiu în aerul de asceză al mansardei, opus atmosferei

¹ Profesor de Limba și literatura română la Colegiul Economic „Ion Ghica”, județul Bacău.

încărcate din casa cu vechituri. Simbol al copilăriei, substituit pentru lipsa afectivității, a căldurii umane, Luiza renunță la păpușă din moment ce l-a găsit pe Fulviu, simțindu-l cald, apropiat, o legătură sufletească fără seamăn, cu iz de poveste medievală.

Moartea bunicii Emma e percepută ca un abandon. Plângerea Luizei la capul ei este monologul rătăcitului într-o existență la granița absurdului. Nu-și găsește locul, simte că nu aparține nimănui, e dominată de sentimentul înstrăinării și de ideea călătoriei pe tărâmul celălalt. Ca o insectă pe care nu o vede și nu o aude nimeni, cere eliberarea din ea însăși, eliberarea din trupul prizonier și urcarea în cer: „Nu vreau să rămân aici. Ce caut în lumea asta? Vreau să ies să nu mă mai simt abandonată pe o planetă străină. Intotdeauna am știut că nu trebuia să mă nasc, că nu vreau să fiu trimisă aici”.

Sufocată de conflictele cu mama, resimte casa ca o temniță, cu mama în ipostaza temnicerului, a călăului. Casa e un turn cu prințesa Textoris prizonieră, unde cavalerul Friator are acces pe ascuns. De când i-a fost amputat organul visului, se simte ca o fiară în cușcă, iritată, isterică, fiindcă i s-a închis unica poartă de salvare: „Mă sufoc aici; nu am nicio bucurie, nicio lumină, m-am săturat să învăț, am obosit să-i văd pe profesori, nu am prieteni, nu îmi place nimic, cititul a început să mă obosească, la cinema nu am voie să merg, mâncarea îmi face greață. Stii că vomerez în fiecare seară?” i se confesează nevrotic lui Fulviu taumaturgul care o perfecționează în tehnici onirice și ținerea unui jurnal de vise. Scriind, poți controla imaginația, prelungești visele în timpul conștient, le dai o anumită gravitate, ca și cum ți-ai întoarce dinăuntru spre afară, ca un proces psihanalitic. Însă ei fac ceva opus psihanalizei, în loc să interpreteze visele, le produc și le scriu în jurnal, prelungindu-le existența, senzația. Din iubire, Fulviu o însoțește pe Luiza în visele psihotice; nebunia ei e naturală, a lui e prin simpatie, prin participare, sperând în secret să se înece. Psihiatrul familiei, Vladinski, catapultat din romanele anterioare, îl credea mai lucid, dar e la fel de încântat de ezoterism, șamanism și stări alterate de conștiință, ca un vraci.

În urma șocurilor electrice trece de la somnul paradoxal însoțit de delir, cu eul conștient dominat de eul nocturn, la starea de trezie permanentă care va duce la halucinații, demență, moarte. „Era mai lucidă ca niciodată, de parcă toate mălurile din interiorul capului și pieptului ei fuseseră spălate iar ea rămăsese asemeni unui cristal.” În prima parte a romanului domină partea întunecată, spirituală, ascunsă a omului, cea

deschisă inconștientului și vieții interioare, basmelor, științelor ezoterice, experiențelor extracorporale. De când a intrat sub lama de cristal a treziei paradoxale, a lucidității care îngheață orice instinct, Luiza ignoră semnalele subconștientului transmise prin fetiță, își controlează rațional amintirile „Luiza își spuse că nu are timp de amintiri proustiene sau de meditații metafizice și blocă havuzul de anxietate feerică la nivelul pieptului ca să-și păstreze mintea limpede” și se rătăcește pierzându-și capacitatea de percepție.

Cuprinsă de nevoia rațională de a ieși din labirintul nebuniei, își analizează propria viață și a părinților. Află istoria unui copil nedorit de mamă, cu părinți flower-power chinuți de suferințe cosmice: „Pe Regine o cunoscusem la o petrecere din studenție...aveam impresia că simt direct, prin empatie, tot ce trăiește ea. Cum eu eram într-o perioadă dostoevskiană a vieții mele am fost atras de trăirea halucinantă”. Reîntâlnirea din centru, aluzia la Adam și Eva aduce în prim plan teoria sufletelor pereche, a empatiei și a comunicării telepatice. În ciuda fascinației morbide, tatăl n-a făcut decât să-i amplifice nevroza, să o adâncească mai mult în boală: „trăirist cum eram în acea perioadă i-am ațâțat percepțiile nocturne, viața secundă, schizofrenia”. În delirul de persecuție, Luiza își acuză tatăl că a lăsat lumea ficțiunii, eroii absurdului și utopicii dostoevskieni să-l posede, experimentând pe soție drame romanești „cine era tânărul fascinat de che-furi nocturne și de muzică psihedelică? Cine se identifica cu prințul Mișkin și cu Stavroghin? Cine se delecta cu Kafka?” Poate că de această Regine se îndrăgostise Michael: nevrotică, tristă, angoasată, iar o eventualăucidere a minotaurului, o vindecare de psihoze ar fi eliminat din suferințele cosmice, dar și din farmec. Unii au șarm doar cufundați într-o baie de melancolie atavică. Luiza aflase tot despre ea însăși, despre trecutul familiei, „știa din ce cauză înnebunise mama ei, de ce devenise ea însăși o narcoleptică, dar aceste lucruri nu-i foloseau la nimic. La viața anterioară nu se putea întoarce, să se ducă la cursuri, să dea bacul. Toate astea făceau parte dintr-o viață trecută care nu o mai atrăgeau”. În urma unor experiențe îți dai seama că ești departe de lumea dezlănțuită, că normalitatea ta nu e normalitatea normei, că ce era prioritar la un moment al evoluției tale a trecut în umbră. Prioritățile au devenit altele dacă le recunoști; ca un cavaler în căutarea Graalului, Luiza descoperă că ce a aflat nu-i servește la nimic, că totul nu e decât o experiență dureroasă. Luciditatea, aflarea adevărului măresc disperarea, adâncesc rana prin cuțitul rațiunii.

Intâlnește în curtea spitalului o fetiță de zece ani care se dădea în leagăn, o Luiza în oglindă, un dublu infantil, cu o privire goală și discurs lipsit de semnificație lingvistică, dar încărcat de simboluri ezoterice prin picioarele desculțe, chipul palid, uitat, urechile de elf, ochii de insomniac, semn al vigilenței spirituale: „Luiza o privi în ochi. Era nebună. În ciuda conversației pline de sens, pupilele sclipeau peste un hău de catifea neagră. Simțea în fetiță un fel de soră mai mică”. Aparenta lipsă de sens a mesajului fetiței asupra interdicției mamei de a părăsi grădina, riscând să se rătăcească, este o spioală de nebunie. Toate sunt mesaje încifrate, alături de absurdul existenței, motivul străinului în propria viață sau necromanție, simboluri și tehnici ale științei vechi desconsiderate mult timp care încep să-și recâștige terenul, formând din Luiza Textoris un roman în aparență oniric. Luiza părăsește grădina, nu ascultă de fetiță, de rațiunea sub masca nebuniei și se pierde în labirint, ajungând în alt spațiu, alt timp. Posibil ca fetița abandonată să fie chiar Alice din Tara Minunilor, o proiecție a dispariției viselor și fantasmelor copilăriei.

Scufundată prea mult în vise (apă, inconștient) nu a mai putut fi adusă la suprafață, conturând un Complex al Ofeliei dispărută prin înec, simbolul unei morți fără ură, fără resentimente, o moarte lină, calmă, împăcată cu sine. Imposibilitatea comunicării îi accentuează singurătatea, Luiza simțindu-se un proscris: „va rămâne pentru totdeauna afară, afară din salon, afară din cameră, afară din oraș, afară din lume, condamnată de acum să privească mereu de afară ferestrele acestei camere unde nu o mai aștepta nimeni, în care nu-și mai avea locul”. Motivul condamnatului, al omului singur în imposibilitatea de a comunica, de a lua parte la viață, omul din afară care nu-și are locul în lume, ignorat de ceilalți. Nu era total singură; doar fetița din curte o vede și o cheamă. Se dau în leagăn așa cum făcuse cu Fulviu în urmă cu doi ani în parc. Recunoaște că s-a rătăcit până la urmă; cu ochi mari și bucle negre îi amintea de o poză de-a ei de la patru ani cu o păpușă jerpelită în brațe. „Pupilele fetiței erau dilatate ca ale unei pisici pe timp de noapte”. Finalul identic cu începutul din Alice în Tara Minunilor, închide cercul peripețiilor Luizei în Onirialand, pe tărâmul celălalt alături de sora de suferință, o altă fetiță uitată acolo în timpul jocului de-a v-ați ascunselea „pe cerul de turcoaz, cu nori de vată de zahăr, împărăția triumfător soarele unei amiezi eterne”.

O interpretare a romanului prin grila specialistului în psihanaliză, anarhetipuri și mitologie sub masca bătrânului înțelept Vladinski, ar fi

riscantă. Corin Braga se folosește de ele pentru a le pune cel puțin sub semnul întrebării, recunoscând că anumite hermeneutici sunt depășite, atât în spațiul ficțiunii cât și în realitate, cum ar fi psihanaliza. Grila onirismului aplicată sec, asupra textelor nu se potrivește. Cărțile lui de ficțiune depășesc estetica onirismului, a suprarealismului și intră sub o altă incidență, a metodelor alternative de vindecare, de comunicare-channeling-, a stărilor complexe de conștiință, a șamanismului. Oare psihanaliza este epuizată, nu mai poate oferi răspunsuri sau Luiza e un caz extraordinar? Psihiatrul Vladinski care abdică de la orice interpretare a realității e un alter-ego al autorului ce se teleportează dintr-un roman în altul, ținându-și „pacienții” sub observație, din acest motiv este un păpușar de înaltă clasă, un master of puppets.

Visând, Luiza ajunge o proscrisă ca Woland care practica tot un lucru interzis, magia neagră. Întoarcerea în timp pentru judecarea lui Gregor și disperarea Luizei față de imaginația lui limitată de călugăr, reprezintă dezamăgirea omului modern față de religie care nu mai răspunde așteptărilor dorinței de îndrumare, vindecare și comunicare, de aceea se îndreaptă spre terapii complementare: channeling, reiki, experiențe extracorporale, omul cautând răspuns în tot ceea ce e condamnat de biserică. Romanul lui Corin Braga întinde o mână maestrului Bulgakov, o parabolă la adresa desacralizării lumii, a rătăcirii omului și a găsirii răspunsurilor în zone mai puțin dogmatizate.